

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN
DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- Voorontwerp van besluit houdende de uitvoering van het decreet over de werk- en zorgtrajecten
- Tweede principiële goedkeuring na de adviezen van de Vlaamse Raad WVG, SERV, NOOZO en VTC

Samenvatting

Het decreet over de werk- en zorgtrajecten voorziet in een aanbod voor personen die niet, niet meer of nog niet betaald aan het werk kunnen omwille van cognitieve, medische, psychische, psychiatrische of sociale problemen. We voorzien in een aanbod van activeringstrajecten als een voorbereiding op betaald werk, arbeidsmatige activiteiten op een continuüm van participatie naar activering en onthaaltrajecten via het Geïntegreerd Breed Onthaal om onderbescherming tegen te gaan.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Werk en Sociale Economie

Beleidsveld: werk

Beleidsveld: sociale economie

Beleidsdomein: Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Beleidsveld: welzijn

Met het voorliggende besluit houdende de uitvoering van het decreet van 8 juli 2022 over de werk- en zorgtrajecten (hierna genoemd: "decreet werk- en zorgtrajecten") geven we uitvoering aan het engagement uit het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024:

“Voor mensen met een medische, mentale, psychische, psychiatrische en/of sociale problematiek (MMPPS) verhogen we het aantal werk-zorgtrajecten in functie van de noodzaak en binnen het voorziene groeipad. Voor definitief niet-toeleidbaren vragen we de federale overheid om een apart

statuut te voorzien, buiten de werkloosheidsverzekering. (...) We realiseren bijkomende plaatsen voor sociale economie, met daarbij aandacht voor zowel individueel maatwerk als collectief maatwerk en arbeidszorg.”

Binnen beide beleidsdomeinen Werk en Sociale Economie en Welzijn, Volksgezondheid en Gezin liepen de voorbije periode onderzoeken via Viona en het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin waarvan de inhoudelijke of beleidsmatige aanbevelingen verwerkt werden in de voorliggende aanpassingen van het regelgevend kader. Na de aanpassing van het decretale kader volgt de verdere uitwerking via dit voorontwerp van besluit.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het ontwerp van besluit dat op 8 juli 2022 een eerste keer principiële goedkeuring werd gegeven, werd onderworpen aan:

- het taal- en wetgevingsadvies nr. 2022-210 van 1 juni 2022;
- het advies van de inspectie van financiën van 9 juni 2022;
- het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, werd toegekend op 7 juli 2022.

Het voorliggende ontwerp van besluit houdt rekening met:

- het advies van de Vlaamse Raad WVG van 5 september 2022;
- het advies van de SERV van 9 september 2022;
- het advies van NOOZO, de Vlaamse advies- en participatieraad van personen met een handicap 'Niet Over Ons Zonder Ons' van 9 september 2022;
- het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie van 6 september 2022.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het decreet werk- en zorgtrajecten voorziet in een aanbod voor personen die niet, niet meer of nog niet betaald aan het werk kunnen omwille van cognitieve, medische, psychische, psychiatrische of sociale problemen. Het decreet voorziet drie types dienstverlening:

1. Onthaaltrajecten via het Geïntegreerd Breed Onthaal: gericht op het realiseren van een toegankelijke sociale hulp- en dienstverlening en het tegengaan van onderbescherming. De onthaaltrajecten via het Geïntegreerd Breed Onthaal krijgen binnen het decreet een decretale basis voor de gegevensuitwisseling;
2. Activeringstrajecten; tijdelijke trajecten waarbij zowel ingezet wordt op werk- als zorgbegeleiding voor mensen met cognitieve, medische, psychische, psychiatrische of sociale problematieken die momenteel geen betaald werk kunnen verrichten omwille van die problemen, maar die mits een traject van 3 tot 18 maanden kunnen toegeleid worden naar betaald werk, ofwel in het normaal economisch circuit ofwel in de sociale economie;
3. Arbeidsmatige activiteiten; een begeleidingsaanbod van onbezoldigde bezigheid voor mensen met cognitieve, medische, psychische, psychiatrische of sociale problemen die omwille van die problemen niet kunnen toegeleid worden naar betaald werk, noch in het normaal economisch circuit, noch in het sociaal economisch circuit; het aanbod is gericht op de latente voordelen van werk (zingeving, dagstructuur, opbouw van een netwerk, status, competentiebehoud, enz.).

Aangezien wetgevingstechnisch de voorkeur werd gegeven aan een nieuw decreet (op aansturen van het taal- en wetgevingstechnisch advies) wordt ook een nieuw uitvoeringsbesluit opgesteld. Met dit

ontwerp van besluit geven we uitvoering aan het tweede luik, activeringstrajecten, en het derde luik, arbeidsmatige activiteiten. De onthaaltrajecten via het Geïntegreerd Breed Onthaal behoeven geen verdere uitwerking in dit besluit.

Met werk- en zorgtrajecten wordt gestreefd om een toegankelijk en inclusief aanbod voor de doelgroep die niet, nog niet, niet meer betaald aan de slag kan omwille van cognitieve, medische, psychiatrisch, psychische of sociale problemen te realiseren op het continuüm participatie – activering. Het aanbod van de werk- en zorgtrajecten onderscheidt zich van het reguliere aanbod op vlak van bemiddeling en opleiding, alsook van het reguliere aanbod op vlak van zorg en welzijn.

De inhoudelijke aanpassingen aan het decreet zijn gericht op het toekomstbestendig maken van de activeringstrajecten en het mogelijk maken van de uitwisseling en verwerking van persoonsgegevens, rekening houdend met de algemene verordening gegevensbescherming. Uit de onderzoeken bleek een nood aan meer uitwisseling van informatie over de deelnemers, goede praktijken, methodieken en samenwerking tussen de organisaties op het terrein.

De aanpassingen aan het decreet voor de activeringstrajecten werden vertaald naar het uitvoeringsbesluit. Zo wordt de mandatering van de casemanager Zorg aangepast en zal bij de start van een mandaatperiode een samenwerkingsverband Zorg met drie welzijns- en zorgvoorzieningen gemandateerd worden voor de volledige periode van vijf jaar.

Dit samenwerkingsverband garandeert dat elke nieuwe deelnemer van bij de start van een traject, in eender welke regio, meteen terecht kan bij een casemanager Zorg met de juiste achtergrond en kennis. Deze manier van werken moet niet enkel tot een vlottere expertiseopbouw leiden bij de casemanagers Zorg, maar ook tot een betere samenwerking met de casemanagers Werk, wat op zich weer leidt tot een betere, meer kwalitatieve dienstverlening ten aanzien van de deelnemer. Daar komt bij dat de opdrachten van de casemanagers Zorg en casemanager Werk voortaan binnen een casemanagementteam worden opgenomen, elk vanuit de eigen expertise, wat opnieuw de samenwerking rond de deelnemer en dus ook het traject van de deelnemer ten goede komt.

Het netwerk van dienstverleners in een activeringstraject wordt voortaan vertegenwoordigd door een netwerkcoördinator, deze nieuwe naam sluit meer aan bij de opdrachten die deze organisatie opneemt om de uitvoering van de acties uit het geïntegreerd trajectplan vlot op elkaar te laten aansluiten en de eventuele knelpunten hierbij tijdig te ondervangen. De samenstelling van het netwerk werd via het decreet werk- en zorgtrajecten licht aangepast.

Binnen arbeidsmatige activiteiten voorzien we twee types van begeleiding van arbeidsmatige activiteiten. Het gaat om onbetaalde activiteiten, gericht op het aanbieden van de latente functies van arbeid. Met arbeidsmatige activiteiten in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid ligt de focus op participatie en het voorkomen van een sociaal isolement Personen die naar de arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie worden toegeleid kampen met diverse cognitieve, medische, psychische, psychiatrische of sociale problemen waardoor zij niet betaald aan de slag kunnen, maar zij zijn hier mogelijk al voor in begeleiding bij de reguliere zorg en hulpverlening of zij zijn niet bereid om voor deze problemen in begeleiding te gaan. De vraag naar werk primeert voor hen en het is vanuit deze vraag dat de begeleiding wordt vormgegeven. Ze worden in een realistische werkomgeving begeleid, ervaren de contacten met collega's, zien een perspectief naar betaalde arbeid, krijgen zelfinzicht door zich te spiegelen aan collega's, ondervinden de verwachtingen van een werkvloer (woon-werkverkeer, samenwerking,...),... De deelname aan arbeidsmatige activiteiten wordt op voorhand niet beperkt in de tijd, maar wordt opgevolgd via een regelmatige evaluatie of de arbeidsmatige activiteiten nog steeds passend zijn voor de persoon. Het is essentieel dat deze deelname aan arbeidsmatige activiteiten zo kort mogelijk duurt, de persoon verwerft immers geen inkomen, bouwt geen rechten op in de sociale zekerheid, ontvangt enkel zijn of haar uitkering (zonder opschorting van de degressiviteit) of leefloon. Het kan niet de bedoeling zijn om betaalde arbeid te verdringen en we moeten erover waken dat onze arbeidsmarkt ook kansen biedt aan personen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt door het

inzetten van hun competenties ook te verlonen. Tegelijkertijd is het noodzakelijk dat deze deelname aan arbeidsmatige activiteiten zolang duurt als de persoon hier behoefte aan heeft. Uit het onderzoek van het Steunpunt WVG bleken de arbeidsmatige activiteiten in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid een essentiële aanvulling op de zorg en hulpverlening die reeds voorhanden is. Bovendien kan de tijdsdruk van een tijdelijk traject op voorhand al zorgen voor een selectie waardoor personen die omwille van hun problematieken of omwille van hun context meer tijd nodig hebben om de stap naar betaalde arbeid te kunnen zetten uit de boot dreigen te vallen en mogelijk zelfs niet toegeleid worden.

Hiermee zetten we de huidige uitvoering met twee types aan arbeidsmatige activiteiten verder, evenwel met een aantal aanpassingen om tegemoet te komen aan de beleidsaanbevelingen uit het onderzoek en de vragen van het werkveld. Zo wordt het bedrag voor de begeleiding van arbeidsmatige activiteiten in het kader van het gezondheids- en het welzijnsbeleid aangepast en voorzien we handvaten voor deze begeleiders om deelnemers met een vraag om stappen naar betaald werk te verkennen te ondersteunen.

Doelgroep en aanbod

Eind juli 2022 kent VDAB 16.814 niet-werkende werkzoekenden met cognitieve, medische, psychische, psychiatrische en/of sociale problemen met een advies waarvan:

- 2.490 werkzoekenden met een advies Activeringsbegeleiding
- 3.194 werkzoekenden met een advies arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie (AMA WSE)
- 11.130 werkzoekenden met een advies 'Welzijn'

Provincie	Activeringsbegeleiding	AMA WSE	Advies welzijn	Eindtotaal
Antwerpen	608	606	4.266	5.480
Limburg	492	740	964	2.196
Oost-Vlaanderen	563	787	3.392	4.742
Vlaams-Brabant	418	405	1.443	2.266
West-Vlaanderen	409	656	1.065	2.130
Eindtotaal	2.490	3.194	11.130	16.814

Personen met een advies Welzijn (vroeger: advies niet-toeleidbaar) kunnen doorverwezen worden naar de onthaaltrajecten bij samenwerkingsverband van het Geïntegreerd Breed Onthaal of naar arbeidsmatige activiteiten erkend door het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Voor de periode 2018-2021 werden 1.100 **activeringstrajecten** op jaarbasis voorzien. In 2022 zijn 1.200 activeringstrajecten voorzien, vanaf 2023 gaat het om 1.300 activeringstrajecten. Momenteel kan de toeleiding naar de activeringstrajecten tot 30/06/2023, de mandatering van de penhouders en casemanagers wordt hierop voorzien. Voor 2021 kenden we een quasi volledige invulling van het aantal activeringstrajecten.

De erkenning van de **begeleiders arbeidsmatige activiteiten door het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** is voorzien voor een periode van vijf jaar. Momenteel beschikken 250 organisaties over een erkenning van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin als begeleider arbeidsmatige activiteiten. Hiervan hebben 158 begeleiders effectief al overeenkomsten ingediend. In mei 2022 telde het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin 3.271 actieve overeenkomsten tussen AMA-begeleiders, werkposten en individuele deelnemers.

Vanaf 1 april 2021 kregen 73 maatwerkbedrijven een contingent van in totaal 1.821 **begeleidingen arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie** van deelnemers gedurende een volledig jaar. De maatwerkbedrijven kunnen het contingent invullen in samenwerking met andere maatwerkbedrijven of welzijns- en zorgorganisaties. Jaarlijks kan aan de hand van de invulling van de begeleidingen een herverdeling van de plaatsen gebeuren. In het tweede kwartaal van 2022 kende het contingent een invulling van 84,6%.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Op basis van de adviezen worden een aantal artikelen in het ontwerp van besluit gewijzigd. Het gaat om:

- Artikel 7: als werkingsgebied wordt gekozen voor de werk- en zorgregio's (zie hieronder);
- Artikel 56: een deelnemer arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie kan, zoals een deelnemer arbeidsmatige activiteiten in het kader van het gezondheids- en het welzijnsbeleid maar door één organisatie begeleid worden;
- Artikel 57: de deelname aan arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie gebeurt onder begeleiding;
- Artikel 66: bij de taken van de begeleider in arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie worden een aantal wijzigingen aangebracht;
- Artikel 70: toevoeging van de datum van het decreet en verwijzing naar het hoofdstuk betreffende arbeidsmatige activiteiten (hoofdstuk 3) ipv artikel 42 om beide types arbeidsmatige activiteiten te omvatten;
- Artikel 71-74: er werden vier artikelen toegevoegd over de tegemoetkoming voor arbeidsgereedschap en -kledij bij deelnemers arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie.

De nummering van de artikelen werd door het toevoegen van artikel 71 tot en met 74 aangepast.

Voor een artikelsgewijze toelichting verwijzen we naar de documenten die de Vlaamse Regering op 8 juli 2022 een eerste keer principiële heeft goedgekeurd (VR 2022 0807 DOC 0772) met uitzondering van onderstaande wijzigingen of aanvullingen:

- Artikel 7: Doorheen de verschillende adviezen (zie voor meer uitleg onder punt C) kwamen vaak opmerkingen terug over de werkingsgebieden. Hierbij werd onder andere vermeld dat het Regiodecreet waarnaar wordt verwezen in het voorontwerp van besluit, op dit moment nog niet bestaat.

We hebben daarom de keuze gemaakt om ons te enten op de huidige ontwerpbevestigingen van het Regiodecreet (zoals vermeld in VR 2022 0807 DOC.0778/2) en deze bepalingen op te nemen in dit voorontwerp van besluit. Aangezien de bepalingen rond de activeringstrajecten in werking treden op 1 juli 2023 en op voorhand de samenwerkingsverbanden Zorg en de netwerken van dienstverleners moeten worden gemandateerd, is het onmogelijk om te wachten op de definitieve bepalingen van het Regiodecreet (om dit allemaal te stroomlijnen werden reeds specifieke bepalingen met betrekking tot de inwerkingtreding opgenomen in artikel 79 van het voorontwerp van besluit). De procedure vooraleer er kan worden gemandateerd, zal namelijk enige tijd in beslag nemen en de betrokken actoren moeten voldoende tijd krijgen om te worden geïnformeerd over de gewijzigde regelgeving en om een aanvraag in te dienen.

Om verwarring met het (toekomstige) Regiodecreet te vermijden, wordt ervoor gekozen om voorlopig niet te spreken over "referentieregio's", maar over "werk- en zorgregio's". Eens het

(toekomstige) Regiodecreet in werking is getreden, zal dit besluit worden aangepast. Dit zal dan uiteraard pas van toepassing zijn op de volgende ronde van mandaataanvragen.

Er werd een nieuwe paragraaf aan artikel 7 toegevoegd waarbij duidelijk wordt dat gemeenten in de bijlage bij dit voorontwerp van besluit toegewezen worden aan een werk- en zorgregio.

Tot slot wordt er op gewezen dat ook in artikelen 14, tweede lid, en 16, §2, van het voorontwerp van besluit de term “referentieregio” werd vervangen door “werk- en zorgregio”. Ook werd artikel 7, §3, toegevoegd aan de lijst in artikel 79, 2°, om reeds vroeger in werking te treden (aangezien dit uiteraard samenhangt met de inwerkingtreding van artikel 7, §1).

- De toelichting bij artikel 26 wordt aangepast:
“Bij het opstellen van het trajectplan maakt het casemanagementteam een gemotiveerde keuze op het vlak van dienstverlening en houdt daarbij rekening met het volledige aanbod in het netwerk van dienstverleners en in het werkingsgebied. Hierbij moet het casemanagementteam altijd vertrekken van de noden van de deelnemer en een neutrale advies- en doorverwijsfunctie opnemen. Een goede samenwerking tussen beide casemanagers, met de inzet van hun beider expertise, is belangrijk.”
- De eerste alinea van de toelichting bij artikel 43 wordt aangepast:
“Bij arbeidsmatige activiteiten in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid gaat het om het hebben van een nuttige dagbesteding met het oog op sociale integratie, maatschappelijke participatie en individuele ontplooiing van de deelnemer. Het gaat om mensen met een lagere productiviteit.”

C. REACTIE OP DE ADVIEZEN

Na de eerste principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering op 8 juli 2022 werd het advies gevraagd aan de sociale partners (SERV), Vlaamse Raad WVG en de Vlaamse advies- en participatieraad van personen met een handicap ‘Niet Over Ons Zonder Ons’ (NOOZO). De drie adviezen verwijzen ook naar het eerder advies dat ze bij het decreet over de werk- en zorgtrajecten formuleerden.

De volgende adviezen werden ontvangen:

- Het advies van de Vlaamse Raad WVG van 5 september 2022;
- Het advies van de SERV van 9 september 2022;
- Het advies van NOOZO, de Vlaamse advies- en participatieraad van personen met een handicap ‘Niet Over Ons Zonder Ons’ van 9 september 2022;
- Het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie van 6 september 2022.

Algemeen

Vanuit de adviezen van de SERV, de Vlaamse Raad WVG en NOOZO wordt aandacht gevraagd voor het statuut van de deelnemers aan de werk- en zorgtrajecten. De sociale partners herhalen hun vraag uit Iedereen aan Boord dat voor werkzoekende die deelnemen aan langlopende trajecten de degressiviteit van de werkloosheidsuitkering wordt bevroren.

Repliek: De Vlaamse regering heeft de federale overheid om een statuut buiten de werkloosheidsreglementering gevraagd voor werkzoekenden die herhaaldelijk van VDAB een advies

Welzijn krijgen (VR 2021 2506 MED0221/2BIS). De vraag werd recent via een brief aan federaal minister Dermagne herhaald. Hierin werd de vraag van de sociale partners ook vermeld.

NOOZO is positief over het feit dat de term 'mentale problematiek' vervangen is. Nog liever had NOOZO de term 'verstandelijke beperking' in de teksten gezien.

Repliek: We hebben bewust gekozen voor een ruimere omschrijving. Een 'cognitieve problematiek' omvat zowel verstandelijke beperkingen als stoornissen van de mentale functies. Het is belangrijk dat personen met een van beide problematieken in aanmerking kunnen komen voor deelname aan een werk- en zorgtraject.

NOOZO vindt dat er slechts beperkt aandacht is voor de personen zelf die deelnemen aan de werk- en zorgtrajecten.

Repliek: De deelnemer wordt wel degelijk betrokken bij de opstart en tijdens de werk- en zorgtrajecten. Bij het opstellen van het geïntegreerde trajectplan verkent het casemanagementteam samen met de deelnemer zowel de competenties als de drempels die de deelnemer ervaart op vlak van de problematieken alsook op het vlak van begeleiding op en naar een werkvloer. Een van de essentiële opdrachten van het casemanagementteam is ook het informeren van de deelnemer over de bedoeling van een activeringstraject zoals onder andere de klachtenprocedure. Een handtekening op het trajectplan geeft inderdaad weer dat een deelnemer het plan gezien heeft maar garandeert echter niet dat de deelnemer de inhoud ervan kent. De deelnemer wordt ook doorheen het activeringstraject betrokken.

Bij arbeidsmatige activiteiten, zowel in het kader van gezondheids- en welzijnsbeleid als in de sociale economie, heeft de begeleider de opdracht om tijdens een intakegesprek samen met de deelnemer te bekijken wat de meest passende activiteiten en werkpost zijn. De afspraken hieromtrent worden ook vastgelegd in een overeenkomst tussen de deelnemer, de begeleider en de werkpost. Ook tijdens de duur van de arbeidsmatige activiteiten gaat de begeleider regelmatig na of de activiteiten nog steeds passend zijn voor de deelnemer.

NOOZO merkt op dat de werk- en zorgtrajecten amper afgestemd zijn op individueel maatwerk en pleit ervoor om in het samenwerkingsverband van dienstverleners minimum één organisatie toe te voegen die begeleiding uitvoert in kader van individueel maatwerk.

Repliek: Werk- en zorgtrajecten zijn gericht op het ondersteunen van de participatie van personen die omwille van cognitieve, medische, psychische, psychiatrische of sociale problemen niet betaald aan de slag kunnen. Als door de deelname aan werk- en zorgtrajecten deze problemen weggewerkt of voldoende gestabiliseerd worden zodat deze personen wel betaald aan de slag kunnen, krijgen zij toegang tot het volledige aanbod van bemiddeling, opleiding en activerende maatregelen, zoals elke werkzoekende.

Activeringstrajecten

Uit de adviezen blijkt een bezorgdheid over het werkingsgebied. Zowel de SERV als de Vlaamse Raad WVG benadrukken het belang van nabijheid en bereikbaarheid voor de deelnemers. Voor een groot aantal organisaties binnen Zorg en Welzijn merken ze op dat de nieuwe indeling niet evident is. De Vlaamse Raad WVG merkt op dat er niet mag voorbij gegaan aan de realiteit van het werkveld en het draagvlak van de betrokken actoren. De SERV en de Vlaamse Raad merken op dat "het betonneren van de referentieregio's in een uitvoeringsbesluit" alle flexibiliteit weg haalt. De Vlaamse Raad vreest dat deze afbakening drempelverhogend zal zijn voor organisaties om in te stappen in een samenwerkingsverband Zorg.

Repliek: Wat het gebruik van de referentieregio's betreft, verwijzen we naar de uitvoerige uitleg, opgenomen in de artikelsgewijze bespreking in de nota aan de Vlaamse Regering bij de eerste principiële goedkeuring van het voorontwerp van besluit (VR 2022 0807 DOC 0772) (aangevuld met de duiding in de nota aan de Vlaamse Regering bij de tweede principiële goedkeuring van het voorontwerp van besluit). Voor de duidelijkheid stippen we aan dat de werk- en zorgregio's (voorheen referentieregio's) enkel gehanteerd worden als werkingsgebied in het kader van de activeringstrajecten. In het kader van arbeidsmatige activiteiten zijn er – zoals ook in de huidige

werking het geval is – geen werkingsgebieden bepaald. We voegen hierbij graag aan toe dat – gelet op het feit dat het Regiodecreet op dit moment nog niet bestaat, maar nog wordt voorbereid – de term “referentieregio” werd vervangen door “werk- en zorgregio”. De invulling is geïnspireerd op de ontwerpbepalingen van het toekomstige Regiodecreet. Een uitvoerigere duiding is opgenomen onder punt A. Algemene toelichting.

Door de jaren heen is gebleken dat de dienstverlening in het kader van de activeringstrajecten een specifieke dienstverlening betreft.

Deze (en andere) dienstverlening vergen een bepaalde organisatie en aanpak op het terrein. Het werken met een samenwerkingsverband Zorg per werkingsgebied laat ook een grotere inzet van de casemanagers Zorg toe waardoor ze zelf kunnen beslissen om (bijvoorbeeld) elke dag vanuit een andere antenne in het werkingsgebied te werken. We stellen de opmerking van de Vlaamse raad, dat het een mandaatvoorwaarde is voor elke organisatie binnen een samenwerkingsverband Zorg om regio-dekkend te werken, bij. Het samenwerkingsverband Zorg (concreet: de drie partners samen) moet regiodekkend zijn (conform artikel 14, tweede lid, 5°, van het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering, in uitvoering van artikel 12, §1, tweede lid, 3°, van het decreet). De mandaatvoorwaarde bevindt zich dus op het niveau van het samenwerkingsverband Zorg en niet op niveau van de individuele organisatie/partner. Indien er meerdere kandidaten voor eenzelfde werk- en zorgregio (voorheen referentieregio) een aanvraag indienen, dan is één van de beoordelingselementen hoe elke partner van het samenwerkingsverband Zorg, regiodekkend werkt binnen een werk- en zorgregio (artikel 16, §2, 1°, van het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering). In de mandaatvoorwaarden zijn er, buiten de criteria rond het werkingsgebied, weinig nieuwe elementen opgenomen. Zo blijven de eisen met betrekking tot de professionele deskundigheid behouden.

De Vlaamse Raad WVG benadrukt dat de deelnemer in de eigen regio terecht moet kunnen. Ook vanuit de SERV en NOOZO wordt gewezen op mobiliteitsdrempels bij deelnemers.

Repliek: Met de indeling in werkingsgebieden willen we hier op inzetten: elke deelnemer krijgt op basis van zijn of haar woonplaats een casemanagementteam en een netwerk aan dienstverleners toegewezen. Elk kandidaat-samenwerkingsverband Zorg moet ook bijvoorbeeld de mate beschrijven waarin het de opdrachten laagdrempelig en toegankelijk kan opnemen, zoals bepaald in artikel 14, tweede lid, 8°.

NOOZO wijst op het belang om ook ervaringsdeskundigen te betrekken in het netwerk van dienstverleners.

Repliek: Het netwerk van dienstverleners is zodanig samengesteld dat er voldoende brede expertise aanwezig is om de deelnemer gericht te kunnen begeleiden. Het staat de dienstverleners vrij om hierbij te kiezen voor de inzet van ervaringsdeskundigen.

Zowel in het advies van de Vlaamse Raad WVG als de SERV wordt verduidelijking gevraagd bij artikel 26 dat stelt dat het casemanagementteam samen met de deelnemer een geïntegreerd trajectplan opstelt en daarbij een gemotiveerde keuze maakt op het vlak van dienstverlening, rekening houdende met het volledige aanbod in het netwerk van dienstverleners en in het werkingsgebied.

Repliek: Het casemanagementteam stelt, samen met de deelnemer, het geïntegreerde trajectplan op met zowel werk- als zorgacties. Hierin wordt bepaald welke dienstverlening aangewezen en noodzakelijk is. Het is de netwerkcoördinator die op basis van het opgemaakte trajectplan de dienstverleners werk en zorg uit zijn netwerk aanduidt en zo instaat voor de effectieve uitvoering van het trajectplan. Bovendien kan de netwerkcoördinator ook beroep doen op dienstverleners buiten het netwerk om de uitvoering er van te verzekeren.

De mogelijkheid bestaat echter dat er zich situaties voordoen waarbij de deelnemer reeds in begeleiding is bij een dienstverlener die ook deel uitmaakt van het netwerk van dienstverleners, of dat er bepaalde wensen zijn met betrekking tot een specifieke dienstverlener werk of zorg. Daarom is het belangrijk dat het casemanagementteam ook op de hoogte is van de samenstelling van het netwerk van dienstverleners en van hun aanbod binnen het werkingsgebied.

Het casemanagementteam, de dienstverleners werk, sociale economie en zorg en de netwerkcoördinator werken nauw samen in functie van de deelnemer en zorgen er voor dat alle stappen in het activeringstraject zo vlot mogelijk en op maat verlopen. Aanspreekpunt voor de deelnemer is steeds het casemanagementteam; de deelnemer heeft geen contact met de netwerkcoördinator.

Wat de samenstelling van het netwerk van dienstverleners, vertegenwoordigd door de netwerkcoördinator, betreft, lijkt er een spanningsveld tussen de adviezen, en soms zelfs binnen eenzelfde advies, aanwezig. De adviezen zijn het er over eens dat de deelnemers een kwaliteitsvolle, outreachende en proactieve begeleiding moeten krijgen, zowel op het vlak van begeleiding op en naar werk en op het vlak van ondersteunende zorg. De Vlaamse Raad WVG vreest dat de samenstelling van het netwerk die bij de start al wordt verwacht de flexibiliteit zal beperken en vreest dat het engagement van vijf jaar een drempel zal zijn. Ook de SERV vraagt een flexibiliteit van de netwerkcoördinator om te kunnen schakelen.

Repliek: Om een kwaliteitsvolle begeleiding en een sterk team van dienstverleners rond de deelnemer te creëren is het belangrijk dat de deelnemers van bij de start gekend zijn en zij ook een visie rond samenwerking, taakverdeling,... kunnen uitwerken wanneer zij zich kandidaat stellen. Op deze manier garanderen we dat de expertise van verschillende beleidsdomeinen kan ingezet worden en elkaar ook kan versterken om de deelnemer maximaal te ondersteunen. Artikel 31 van het BVR vermeldt bij de voorwaarden van mandatering voor de netwerkcoördinator duidelijk dat ze moeten instaat zijn om de dienstverlening over het hele werkingsgebied op een laagdrempelige en toegankelijke manier te organiseren. Artikel 37 van het BVR laat de netwerkcoördinator toe om voor een specifieke actie in het geïntegreerde trajectplan, beroep te doen op een dienstverlener buiten het netwerk (§1) of gedurende het mandaat een nieuwe partner toe te voegen aan het netwerk van dienstverleners. Een engagement van vijf jaar betekent ook dat organisaties zich voor een langere periode kunnen organiseren, waardoor het mogelijk is om expertise op te bouwen en een kwaliteitsvolle begeleiding te garanderen.

De Vlaamse Raad WVG vraagt verduidelijking bij de procedure voor de casemanager Werk, in het geval VDAB beroep zou doen op één of meer werkactoren om deze functie op te nemen.

Repliek: De einddatum van alle mandaten wordt door de ministers gezamenlijk bepaald. De opstartdatum is ook dezelfde. VDAB wordt aangeduid als casemanager werk en kan deze rol zelf opnemen of beroep doen op gemandateerde werkactoren (i.t.t. casemanager zorg). De mandatering zal gebeuren conform een procedure en aanmeldingsformulier, zoals bepaald door de bevoegde minister. De mandateringsprocedure ligt in lijn met de gekende en geijkte procedures in kader van mandatering en duurzame en flexibele samenwerking met partners.

De Vlaamse Raad WVG vraagt verduidelijking over het feit of de mandaten automatisch worden verlengd tot juni 2023 of dat casemanagers zelf nog iets moeten ondernemen om erkend te blijven onder het huidige decreet.

Repliek: De casemanagers Zorg dienen geen verdere stappen te nemen om erkend te blijven tot het einde van de looptijd van het huidige decreet en bijhorend besluit voor de activeringstrajecten, met name tot eind juni 2023. Er wordt wel gewezen op artikel 12, tweede lid, van het huidige besluit, dat stelt: "Indien een welzijns- en zorgvoorziening op het moment van de einddatum, vermeld in het eerste lid, aangewezen is als casemanager Zorg van een deelnemer wiens activeringstraject nog loopt, blijft de welzijns- en zorgvoorziening gemandateerd als casemanager Zorg voor het uitoefenen van zijn functie tot het einde van dat activeringstraject.". Activeringstrajecten die zijn opgestart kort voor eind juni 2023 kunnen dus uiteraard nog een tijdje lopen.

Het is voor de Vlaamse raad belangrijk dat het nieuwe Samenwerkingsverband Zorg, het casemanagementteam en het nieuwe dienstverlenersnetwerk op hetzelfde moment opstarten en niet het ene voor het andere. Ze vraagt dan ook verduidelijking over de bepalingen in artikel 78 en 79.

Repliek: De Samenwerkingsverbanden Zorg, casemanager Werk en de netwerkcoördinator die een netwerk van dienstverleners vertegenwoordigd worden gemandateerd volgens verschillende procedures en door respectievelijk het Departement WVG (samenwerkingsverband Zorg) en VDAB (casemanager Werk en netwerkcoördinator). Hierdoor zijn verschillende bepalingen noodzakelijk die de inwerkingtreding regelen. Om ervoor te zorgen dat er geen gaten vallen in de dienstverlening bepalen we in artikel 82 en 83 dat een aantal artikels reeds vroeger in werking treden zodat de oproep voor de samenwerkingsverbanden Zorg en de overheidsopdracht voor het netwerk van dienstverleners kan worden gelanceerd en de mandaten toegekend zodat de activeringstrajecten op 1 juli 2023 van start kunnen gaan. De duurtijd van de mandaten voor de samenwerkingsverbanden Zorg, de casemanager Werk en de netwerkcoördinatoren zal op elkaar afgestemd worden.

In hun advies vraagt de Vlaamse Raad WVG verduidelijking over ICF in de opleiding disability management voor de terug-naar-werk-coördinatoren en ICF in het kader van de activeringstrajecten, meer specifiek in de voorwaarden bij de casemanager Zorg.

Repliek: ICF staat voor International Classification of Functioning, Disability and Health en is een referentieclassificatie van de Wereldgezondheidsorganisatie van meer dan 1400 categorieën om het menselijk functioneren te omschrijven. ICF wordt in diverse organisaties gebruikt, meestal een selectie van categorieën om het werkbaar te houden. Zo ontwikkelde VDAB een ICF-tool met 43 categorieën om het functioneren op de arbeidsmarkt in kaart brengen. Deze ICF-tool werd door de Wereldgezondheidsorganisatie gevalideerd en wordt in diverse activerings- en tewerkstellingsmaatregelen gebruikt. ICF in de opleiding disability management gaat over een kennismaking met de referentieclassificatie van de Wereldgezondheidsorganisatie en de principes hierachter.

Arbeidsmatige activiteiten

De Vlaamse Raad WVG en de sociale partners vragen verduidelijking over de inwerkingtreding en overgangsmatregelen in verband met de erkenning van de begeleiders arbeidsmatige activiteiten.

Repliek: Zoals aangehaald door de adviesraden bepaalt artikel 80 de overgangsmatregelen voor de arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie. Om de continuïteit van de begeleiding in arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie te verzekeren wordt het toegekende contingent op 31 december 2023 verdergezet. Artikels 76 tot 79 bepalen de overgangsmatregelen voor de arbeidsmatige activiteiten in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid. Om de continuïteit van de begeleiding in dit kader te verzekeren, bepaalt artikel 76 dat de erkende begeleiders arbeidsmatige activiteiten in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid, die op het moment van de inwerkingtreding van de nieuwe regelgeving een lopende erkenning hebben, van rechtswege een erkenning krijgen als begeleider arbeidsmatige activiteiten in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid volgens de nieuwe regelgeving. Deze overgangsmatregelen gelden enkel niet voor de voorzieningen die volgens de nieuwe regelgeving niet meer in aanmerking komen voor erkenning. Om die reden eindigen de lopende erkenningen van deze voorzieningen op 31 december 2023.

De Vlaamse raad vraagt verduidelijking waarom een psychiatrische afdeling van een algemeen ziekenhuis (PAAZ) niet langer kan optreden als begeleider maar wel als werkpost.

Repliek: Bij het herwerken van de regelgeving hebben we, onder andere op basis van het onderzoek rond arbeidsmatige activiteiten welzijn, herbekeken welke organisaties het best geplaatst zijn om op te treden als begeleider arbeidsmatige activiteiten. Een PAAZ is gericht op het behandelen van acute problemen die gestabiliseerd moeten worden in eerder kortdurende behandeltrajecten en niet zozeer op re-integratie van personen in de maatschappij met een focus op arbeid (en dit in een eerder langdurige begeleiding). Geen enkel PAAZ heeft de voorbije jaren een erkenning aangevraagd als begeleider arbeidsmatige activiteiten welzijn; momenteel is er dan ook geen enkele PAAZ erkend als begeleider arbeidsmatige activiteiten welzijn. In de samenwerkingsverbanden voor arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie is ook geen enkel PAAZ betrokken. Deze elementen hebben ertoe geleid dat een PAAZ in de herwerkte regelgeving niet langer als begeleider

AMA erkend kan worden. Een PAAZ kan wel een werkpost zijn. De werkpost is de plek waar de deelnemer arbeidsmatige activiteiten uitvoert. Zo'n werkpost kan zowel een social profit organisatie, een profit organisatie als een publieke overheid zijn. Een organisatie hoeft hiervoor geen specifieke erkenning te hebben.

De Vlaamse Raad WVG betreurt dat er geen onkostenvergoeding wordt toegekend aan de deelnemers binnen AMA. De SERV vraagt om een afgelijnd en uniform kader met betrekking tot een onkostenvergoeding voor de deelnemers in functie van een logische opbouw met andere werkplekleerinstrumenten.

Repliek: Het toekennen van een onkostenvergoeding voor deelnemers aan arbeidsmatige activiteiten kan niet losgezien worden van de essentie van arbeidsmatige activiteiten. Deelnemers verrichten onbezoldigd activiteiten onder begeleiding, hun begeleidingsovereenkomst is geen arbeidsovereenkomst, deelnemers mogen geen loon ontvangen en behouden hun uitkering. Het is toegelaten om de onkosten te vergoeden. De werkpost bepaalt of ze onkosten vergoedt of niet en houdt hierbij rekening met de arbeidswetgeving.

NOOZO merkt op dat bij de activeringsstage deelnemers beroep kunnen doen op de tegemoetkoming voor arbeidsgereedschap en kledij en dat dit bij arbeidsmatige activiteiten onduidelijk is.

Repliek: Voor deelnemers aan arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie wordt in het besluit van de Vlaamse Regering van 18 juli 2008 betreffende de professionele integratie van personen met een arbeidshandicap een afdeling toegevoegd zodat deelnemers aan arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie gebruik kunnen maken van een tegemoetkoming voor arbeidsgereedschap en -kledij. Het gaat om deelnemers met een arbeidshandicap en een behoefte aan hulpmiddelen, vastgesteld door VDAB. VDAB blijft, zoals bij werkplekinstrumenten, eigenaar van de hulpmiddelen tijdens de deelname aan arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie. De mogelijkheden voor arbeidsmatige activiteiten in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid worden momenteel bekeken.

Vanuit NOOZO komt de vraag om de schotten tussen de verschillende vormen van begeleiding weg te halen, meer specifiek tussen arbeidsmatige activiteiten en het persoonsvolgend budget dat ingezet kan worden voor begeleid werken of dagbesteding.

Repliek: Begeleid werken is, net zoals AMA, een vorm van onbetaalde bezigheid, maar enkel bestemd voor personen met een (vermoeden van) handicap. Om dubbele financiering te voorkomen is AMA daarom niet combineerbaar met begeleid werken. Doordat begeleid werken een onderdeel is van dagondersteuning, wordt bij uitbreiding ook dagondersteuning uitgesloten. We maken hierbij geen onderscheid naar arbeidsmatige activiteiten in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid of arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie.

Arbeidsmatige activiteiten in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid

De sociale partners en de Vlaamse Raad stippen de formulering aan in de artikelsgewijze bespreking die stelt dat deelnemers aan AMA in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid een nul of negatieve productiviteit hebben. De adviesraden vinden dit een verkeerde bewoording die afbreuk doet aan de mogelijkheden en drive van deze mensen.

Repliek: We stemmen in met deze bemerking: we geloven volop in de drive en de mogelijkheden van mensen. AMA in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid is ontwikkeld om mensen kansen te geven en maximaal te laten participeren aan de maatschappij. Het is een flexibel systeem om mensen de kans te geven om te groeien, op hun eigen tempo en om activiteiten uit te voeren die aanleunen bij de eigen interesses. Daarbij houden we steeds in het hoofd dat AMA in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid een springplank kan zijn naar betaalde arbeid, in de wetenschap dat dat niet voor alle deelnemers aan AMA in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid mogelijk zal zijn. De "lagere" of "mindere" productiviteit van mensen in AMA of (vroeger) arbeidszorg wordt op deze manier echter ook vermeld in wetenschappelijk onderzoek. Dit ook om de gevoeligheid en het aandachtspunt van mogelijke verdringing van betaalde arbeid mee te

nemen. Zodra mensen een stap kunnen zetten naar betaald werk is het belangrijk dat ze die kans krijgen. Duiden dat mensen in AMA in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid een lagere productiviteit hebben, legitimeert hun deelname aan deze vorm van AMA en duidt ook het verschil met andere doelgroepen van ander aanbod. We begrijpen de opmerking van de Vlaamse Raad en passen de zin aan naar "lagere productiviteit", terminologie die ook gebruikt wordt in wetenschappelijk onderzoek. Op die manier duiden we ook het verschil met andere doelgroepen en houden we de verdringing van betaalde arbeid als aandachtspunt.

De Vlaamse Raad vraagt verduidelijking over het aanvragen van een mandaat en de looptijd van de erkenning.

Repliek: Net zoals bij de huidige regelgeving, zullen organisaties die erkend willen worden, vanaf de inwerkingtreding van de nieuwe regelgeving, doorlopend een erkenningsaanvraag kunnen indienen bij het Departement WVG (volgens de procedure, beschreven in artikels 47 tot en met 49). De erkenning wordt toegekend voor een periode van vijf jaar. Indien de begeleider na deze periode nog wil erkend zijn, dient deze (tijdig) een nieuwe aanvraag tot erkenning in te dienen volgens dezelfde procedure.

Arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie

De sociale partners merken in hun advies op dat niet alle instrumenten voor de doelgroep geschikt zijn en vragen de combinatiemogelijkheden (art. 56) te beperken tot de werkervaringsstage, de beroepsverkennde stage en deeltijdse tewerkstelling als doelgroepwerknemer collectief maatwerk.

Repliek: Deelname aan arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie heeft de bedoeling om de cognitieve, medische, psychische, psychiatrische of sociale problemen die betaalde tewerkstelling belemmeren weg te werken of voldoende te stabiliseren zodat betaalde tewerkstelling voor de persoon mogelijk wordt. Het inzetten van de combinatiemogelijkheden in artikel 56 heeft de bedoeling om de overgang van arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie naar andere activerende of tewerkstellingsmaatregelen te vergemakkelijken. Het is een optie, geen verplichting. Als de begeleider of VDAB inschat dat de overstap naar andere maatregelen gemaakt kan worden, dan krijgt de persoon toegang tot het volledige aanbod van bemiddeling, competentieversterking en tewerkstelling, zoals een andere werkzoekende.

De Vlaamse Raad WVG sluit in haar advies aan bij de bezorgdheid van de sociale partners over de tijdelijke combinatie van arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie met andere maatregelen. Ze wijzen er op dat een draaideurpolitiek te allen tijde vermeden worden en een warme overdracht voor deelnemers die klaar zijn om de overstap te maken noodzakelijk is. Ook NOOZO en de sociale partners uiten een bezorgdheid om personen te lang onbetaalde taken te laten opnemen. De SERV wijst in dit verband op het Persoonlijk Ontwikkelingsplan als cruciaal instrument en de opportuniteit van de krapte op de arbeidsmarkt.

Repliek: VDAB houdt toezicht op de deelname aan arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie, via minimaal een jaarlijkse opvolging van de deelnamecriteria (artikel 56). Ook de begeleider heeft de taak om minimaal jaarlijks formeel te evalueren en blijvend in te spelen op de arbeidsmarkt- en beroepsgerichte competenties van de deelnemer.

NOOZO is positief over de aandacht voor het sensibiliseren van collega's en ondersteuning door een werkpostbegeleider, zoals opgenomen in artikel 45 bij arbeidsmatige activiteiten in het kader van het gezondheids- en het welzijnsbeleid. De Vlaamse Raad WVG vraagt om bij de beschrijving van de taken van de begeleider in artikel 66 waakzaam te zijn over de werkdruk en verwachtingen binnen enclavewerking.

Repliek: De opsomming van de opdrachten van de begeleider arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie (artikel 66) wordt verduidelijkt:

- Maatwerkbedrijven of samenwerkingsverbanden met een maatwerkbedrijf zijn verantwoordelijk om passende arbeidsmatige activiteiten voor iedere deelnemer te zoeken op een interne of externe werkpost. Deelname aan activiteiten binnen een enclavewerking wordt vanuit de bezorgdheid naar mogelijk te hoge verwachtingen uitgesloten.

- We verwachten dat maatwerkbedrijven of samenwerkingsverbanden met een maatwerkbedrijf bij de start op een werkpost de directe collega's op die interne of externe werkpost informeren en sensibiliseren over de komst van een deelnemer arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie.
- De deelname aan arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie op een externe werkpost (vreemd aan de maatwerkbedrijven of samenwerkingsverbanden met een maatwerkbedrijf) kan enkel occasioneel en moet gericht zijn op het zetten van stappen naar betaalde arbeid. Een persoon die voorheen via arbeidsmatige activiteiten in het kader van gezondheids- en welzijnsbeleid begeleid werd op een externe werkpost zal dus op termijn tijdens de deelname aan arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie de overstap naar een werkpost binnen het maatwerkbedrijf of het samenwerkingsverband moeten maken of de overstap naar betaalde tewerkstelling.

De Vlaamse Raad merkt op dat er actief bewaakt moet worden dat de juiste begeleiding voor elke doelgroep gegarandeerd wordt.

Repliek: Elke welzijns- en zorgvoorziening die als begeleider in het kader van arbeidsmatige activiteiten in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid kan erkend worden door het Departement WVG kan ook toetreden tot een samenwerkingsverband van een maatwerkbedrijf voor de begeleiding van arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie. De taken van begeleiding naargelang de finaliteit van de arbeidsmatige activiteiten is verschillend, ongeacht de organisatie die de begeleiding opneemt.

De SERV merkt op dat een goede toeleiding essentieel is voor de AMA WSE organisatie. Ze wijzen op het mogelijk verlies van subsidies en contingent voor de AMA WSE organisatie en dat deze organisatie hier geen impact op heeft. Ze vrezen de mogelijke rem om personen zo snel mogelijk te laten doorstromen.

Repliek: Een goede toeleiding is inderdaad een aandachtspunt waarbij zowel de VDAB als het maatwerkbedrijf zelf een cruciale rol spelen. Het kunnen aanbieden van diverse werkposten vergroot de kans om passende arbeidsmatige activiteiten aan personen te kunnen aanbieden. De verwachte jaarlijkse invullingsnorm voor arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie bedraagt 80% en laat op die manier voldoende ruimte om een verhoogde rotatie naar aanleiding van de verwachte uitstroom te dekken.

Onthaaltrajecten via het Geïntegreerd Breed Onthaal

De onthaaltrajecten voor werkzoekenden met een advies Welzijn van de VDAB hoeven geen verdere uitwerking in het uitvoeringsbesluit bij het decreet van 8 juli 2022 over de werk- en zorgtrajecten. Zowel de SERV als de Vlaamse Raad WVG drukken een bezorgdheid uit dat de financiering van de pilootprojecten stopt en het wegvallen van de financiering de meer proactieve en outreachende dienstverlening hypothekeert.

Repliek: De onthaaltrajecten GBO specifiek voor de mensen uit de doelgroep waarop het decreet betrekking heeft, werden oorspronkelijk gefinancierd in het Vlaams geïnitieerde project 'GBO niet-toeleidbaar', nadien 'GBO advies welzijn'. Het proefproject loopt eind 2022 af. Bij de opstart van dit project stond de werking van de GBO samenwerkingsverbanden nog in haar kinderschoenen, en waren er slechts enkele regio's al actief. Sinds begin 2022 zijn er echter 59 samenwerkingsverbanden GBO actief die middelen ontvangen tot eind 2025. Dit maakt dat de werking vrijwel Vlaams dekkend is vanaf heden. Pro-actief en outreachend werken zijn werkingsprincipes die eigen zijn aan het GBO en niet enkel gelden voor het bereiken van de doelgroep uit het decreet werk- en zorgtrajecten.

Budgettair kader voor werk- en zorgtrajecten

De sociale partners, de Vlaamse Raad en NOOZO vinden het positief dat er een verhoging is ten opzichte van huidige financiering voor het netwerk van dienstverleners bij activeringstrajecten en de begeleiders arbeidsmatige activiteiten in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid maar

blijven benadrukken dat de vergoedingen in het algemeen niet kostendekkend zouden zijn. Ze uiten ook bezorgdheden over onder andere het niet-verhogen van het globale budget, de zwaarte van de overheadkosten binnen de activeringstrajecten en de verschillen in vergoeding wat betreft arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie en in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid.

Repliek: Wat de budgettaire verdeling betreft, verwijzen we naar de uitvoerige uitleg, opgenomen in de bespreking in de nota aan de Vlaamse Regering bij de eerste principiële goedkeuring van het voorontwerp van besluit op 8 juli 2022 (VR 2022 0807 DOC 0772). De middelen die uit de opheffing van de werkhervattingstoeslag worden geïnvesteerd in de werk- en zorgtrajecten worden behouden, maar anders verdeeld over de verschillende types werk- en zorgtrajecten. De middelen die vanuit het beleidsdomein werk en sociale economie worden geïnvesteerd in de casemanager Werk, het aandeel van werk in de uitvoering van de activeringstrajecten en de financiering van de begeleiding van arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie worden verder gezet.

We voorzien blijvend een monitoring om het potentieel aantal deelnemers en het aantal beschikbare werk- en zorgtrajecten op te volgen.

Voor activeringstrajecten wordt het groeipad dat in 2018 werd voorzien behouden bij deze aanpassing van het regelgevend kader. Hierbij wordt rekening gehouden met het aantal personen die het advies activeringsbegeleiding van VDAB krijgen alsook de inspanningen die nodig zijn om een persoon die het advies heeft gekregen ook effectief kan opstarten in een activeringstraject. We streven naar een korte periode tussen het advies en de opstart, maar stellen vast er redelijk wat uitval is door de kwetsbaarheid van de doelgroep.

Wat het aanbod AMA in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid betreft, volstaat het voorziene budget momenteel. De vraag ligt nog steeds lager dan het aanbod. Vandaag kunnen binnen het huidige budget 4525 deelnemers begeleid worden. In juni 2022 waren er 3281 personen geregistreerd die AMA in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid uitvoeren.

De invulling van het contingent arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie is gestegen tot 84,6% in het tweede kwartaal 2022. Door het inbouwen van een automatische aanpassing van het contingent op jaarbasis in functie van de invulling kan ingespeeld worden op de behoefte aan contingent.

De vergoeding voor een begeleider AMA in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid ligt inderdaad lager dan voor een begeleider AMA in de sociale economie. Er is namelijk een verschil in de intensiviteit en in het opzet van beide soorten aanbod. AMA in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid is een specifiek begeleidingsaanbod, gericht op participatie waarbij sommige mensen slechts een halve dag in de week arbeidsmatige activiteiten uitvoeren. De subsidiëring die we toekennen in dit kader geldt uiteraard enkel voor de specifieke begeleiding voor AMA in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid. De deelnemers aan AMA in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid hebben vaak ook andere welzijns- en zorgnoden; deze moeten worden opgevangen in de reguliere dienstverlening waarvoor er financiering voorzien is vanuit andere regelgevende kaders. Uiteraard moet er gewaakt worden over het feit dat er geen dubbele subsidiëring kan zijn. Bij AMA sociale economie gaat het over dienstverlening die gericht is op het begeleiden van mensen naar betaald werk, minimum 12 uur per week.

De subsidie voor de begeleiding arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie houdt rekening met de bijkomende taken die de begeleider opneemt in vergelijking met de begeleider AMA in het kader van gezondheids- en welzijnsbeleid, het gaat hierbij ondermeer om het opstellen en opvolgen van een persoonlijk ontwikkelingsplan, de registratie bij VDAB maar ook het blijvend zoeken naar passende arbeidsmatige activiteiten op maat van de deelnemer in functie van de stappen naar betaald werk. De subsidie houdt rekening met de historische situatie in de systemen van arbeidszorg die we voor 1 april 2021 kenden alsook met de begeleidingspremie in collectief

maatwerk voor een persoon met een hoge begeleidingspremie. Deze vergelijking lijkt ons redelijk gezien de ernst van de problemen waarmee de doelgroep geconfronteerd wordt en de soortgelijke taken van begeleiding, zoals het functioneren op een werkpost, arbeidsattitudes en arbeidsritme opbouwen, ondersteunen in competentieversterking,...

Wat de financiering en meer specifiek de inzet van de middelen betreft voor de activeringstrajecten wordt vermeld dat er disproportioneel veel middelen zouden vloeien naar "overhead". Echter, in de specifieke opmerkingen vraagt de Vlaamse Raad om extra middelen per traject die ook eerder als "overhead" gezien kunnen worden (zoals bvb voor verplaatsingstijd, administratie, opleiding, ...). De compensatievergoeding is een vergoeding voor het uitvoeren van de opdrachten. Hiertoe behoren alle kosten die daarvoor gemaakt worden. Daarnaast mag maximaal 10% van de compensatievergoeding van de netwerkcoördinator besteed worden voor de opdrachten van de netwerkcoördinator, het overige bedrag is voor de dienstverlening door het netwerk van dienstverleners. Die 10% kan dus wel specifiek als "overheadskost" gezien worden, met de bedenking daarbij dat dit de kostprijs is om intersectoraal én multidisciplinair samen te werken in een breed netwerk.

De sociale partners merken in hun advies op dat er nu een grotere voorfinanciering wordt gevraagd aan het samenwerkingsverband Zorg.

Repliek: De betaling van de compensatievergoeding aan de casemanagers Zorg werd inderdaad aangepast. Echter, doordat we nu vaste samenwerkingsverbanden Zorg mandateren in vaste werkingsgebieden, in plaats van individuele casemanagers Zorg, zal, net zoals bij de netwerken van dienstverleners, VDAB jaarlijks een inschatting kunnen bezorgen van het aantal activeringstrajecten dat opgestart zal worden. Dit moet het mogelijk maken voor de samenwerkingsverbanden om zich hierop te organiseren.

Aanpassingen naar aanleiding van advies VTC

De Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) heeft advies nr. 2022/074 gegeven op 6 september 2022.

De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp van besluit voldoende waarborgen zal kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, mits de volgende elementen worden geïmplementeerd:

- de rechtvaardigingsgrond toevoegen aan het Ontwerp, minstens aan de nota;
- een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling uitvoeren;
- de bewaartermijn verduidelijken;
- de nodige maatregelen nemen in verband met de juistheid van de gegevens;
- de transparantiemaatregelen uitwerken.

Aan het advies wordt op de volgende wijze tegemoet gekomen:

- **Inleidende opmerking bij het advies van de VTC**

In het advies van de VTC wordt vooral gefocust op de gegevensverwerking in het kader van de activeringstrajecten. Hierdoor wordt in de bespreking bijna niet gesproken over de gegevensverwerking in het kader van de arbeidsmatige activiteiten (artikel 50, §3, van het voorontwerp, dat bepaalt welke gegevens ter verantwoording van de subsidie bij de arbeidsmatige activiteiten in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid aan het Departement WVG moeten worden bezorgd, wordt bijvoorbeeld in het overzicht van de VTC (randnummer 7) niet vermeld).

Hierbij willen we uiteraard meegeven dat ook de elementen die niet expliciet werden besproken, ook voldoende werden onderzocht bij de opmaak van de regelgeving. Bijvoorbeeld voor de doelbinding bij de arbeidsmatige activiteiten zijn volgende doeleinden belangrijk: beslissing tot deelname aan arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie en subsidiëring van arbeidsmatige activiteiten in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid.

- **Vermelding van de rechtsgrond (randnummer 14)**

De persoonsgegevens worden verwerkt op basis van de rechtvaardigingsgrond, vermeld in artikel 6, lid 1, c), AVG, meer specifiek het voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust. De gegevensverwerking wordt geregeld in het decreet van 8 juli 2022 over de werk- en zorgtrajecten en naar aanleiding van het advies van de VTC werd in de memorie van toelichting bij artikel 2 de rechtsgrond toegelicht.

- **Randnummer 15**

De artikelen 24 en 25 van het decreet zijn voldoende precieze wettelijke bepalingen, dewelke tegemoetkomen aan de elementen opgesomd in artikel 6 van de AVG. In artikel 4 van het ontwerpbesluit kan tevens de doelbinding en proportionaliteit gelezen worden.

- **Nemen van bijzondere veiligheidsmaatregelen in het kader van het verwerken van gegevens vermeld in artikel 9 en 10 AVG (randnummer 20)**

De bijzondere veiligheidsmaatregelen die de VTC vermeldt in randnummer 20 van het advies zullen worden toegepast.

Uitvoeren van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (randnummer 29)

Er zal een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB) worden uitgevoerd door de verwerkingsverantwoordelijke, in overeenstemming met artikel 35 van de AVG.

- **Verplichting om protocollen af te sluiten (randnummer 36)**

Er zal, zoals de VTC aangeeft, indien van toepassing uiteraard rekening gehouden worden met artikel 8 van het Vlaams e-govdecreet van 18 juli 2008 (de verplichting om protocollen af te sluiten).

- **Bewaartermijn (randnummer 40)**

De verwerking van de persoonsgegevens wordt beperkt in de zin van overweging 67 van de AVG, van zodra zij niet meer noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de haar opgedragen taken. De beperking neemt een einde na de decretaal voorgeschreven periode zoals bepaald in artikel 25 van het decreet, waarna de persoonsgegevens slechts onder het regime van art 89 AVG verder verwerkt kunnen worden. De bewaartermijn van een periode van 10 jaar wordt verantwoord door artikel 15 van de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de

controle door het Rekenhof. Dit artikel bepaalt dat de verjaringsregels van het gemeen recht ook van toepassing zijn op de gemeenschappen en de gewesten.

- **Juistheid van de gegevens (randnummer 41 en 42)**

De verwerkingsverantwoordelijke draagt zorg, conform artikel 5.1, d), van de AVG, voor de juistheid en actualisering van de verwerkte gegevens.

Transparantiemaatregelen (randnummer 44)

De VTC beveelt aan om het ontwerp aan te vullen met de verplichting om de vermeldingen, zoals bedoeld in randnummer 43, op te nemen in de communicatie met de burger zodat de betrokkenen goed geïnformeerd zijn.

Hierop wordt niet ingegaan. De vermeldingen waarvan sprake zijn opgenomen in de AVG en zijn rechtstreeks van toepassing op de verwerkingsverantwoordelijke. De verwerkingsverantwoordelijke moet deze bepalingen dus uiteraard toepassen. De vermeldingen worden niet in de tekst overgenomen, aangezien het anders zou lijken alsof de andere bepalingen van de AVG dan niet van toepassing zouden zijn. In artikel 14, §2, 2°, f, van het decreet werd, na het advies van de VTC, opgenomen dat het casemanagementteam als opdracht heeft om minimaal informatie te verstrekken over de verwerking van de gegevens van de deelnemer.

- **Beveiligingsmaatregelen (randnummer 48-50)**

In het kader van de gepaste technische en organisatorische maatregelen kan het volgende worden opgemerkt. De VDAB beschikt over een veiligheidsbeleid, veiligheidsplan en een procedure 'melden datalek'. VDAB voldoet tevens aan de minimale normen van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid:

3. BESTUURLIJKE IMPACT

Voor de bestuurlijke impact verwijzen we naar de documenten die de Vlaamse Regering op 8 juli 2022 een eerste keer principieel heeft goedgekeurd (VR 2022 0807 DOC 0772).

4. VERDER TRAJECT

Na de beslissing van de Vlaamse Regering zal dit voorontwerp van besluit voorgelegd worden voor advies aan de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar tweede principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van besluit over de werk- en zorgtrajecten;
- 2° de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw,

Jo BROUNS